

הַלְּבוּת שִׁבְתָּ סִימָן רְמוז

(יב) אָה־עַל־פִּי שֵׁשׁ בְּדַעְתוֹ שֵׁיטָן לֹא שָׁכַר. אָסוּר. דָּלָא סַמְבָּא דְעַמְתָּ וּבְדִישְׁרָאֵל קָא שְׂרַח: ג (יג) יָאֵם שְׁכָרוֹ לְיָמִים, דְּכָר קְצוּב בְּכָל יוֹם פְּהִלְכִתּוֹ וּבְחִזְרֻתּוֹ, אֵלָא שְׂאִינוּ מַקְפִּיד עִמּוֹ מִתַּי יְלָף, אַם הוּא (יד) בְּעַרְב־שַׁבְתָּ, אָסוּר, דְּכַשְׂיוּצָא בְּשַׁבְתָּ נִרְאָה כְּאֵלוֹ הַרְגָה עִמּוֹ כְּד: ד אֵם הָאִינוֹ־יְהוּדִי מוּלִיף הִתְּקַבֵּל בַּחֲנּוּם, אֲפִלּוּ נְתִנָּה לוֹ בְּעַרְב־שַׁבְתָּ. מֵתָר, (טו) שְׁהָרֵי הָאִינוֹ־יְהוּדִי מְאֲלֵיו הוּא עוֹשֶׂה זֶה וְאִינוּ אֵלָא לְהַחְזִיק טוֹבָה לְיִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי מַה שֶׁקָּבַל מִמֶּנּוּ. וְהָרִי לָהּ כְּאֵלוֹ קְצָצִין: הֵגֵה וַיֵּשׁ חוֹלָקִים וּסְבִירָא לְהוּי כָּל שְׁעִישָׁה בַּחֲנּוּם (ז) אָסוּר, (טז) וַיִּטֹּב לְהַחֲמִיר. אֲכַל בְּמַקּוּם שֶׁהָאִינוֹ־יְהוּדִי מַתְחִיל עִם הַיִּשְׂרָאֵל לומר שֶׁזֶלָף לוֹ בַּחֲנּוּם, וְדַאי דַעְתּוֹ עַל הַסִּבָּה שֶׁקָּבַל מִמֶּנּוּ וְשָׁרִי (כ"א): ה' יָאֵם הָאִינוֹ־יְהוּדִי (יז) הוֹלֵף מַעֲצָמוֹ לְמַקּוּם אַחֵר וַיִּשְׂרָאֵל נוֹתֵן לוֹ אַגְרָתָהּ, מֵתָר (יח) בְּכָל (ו) גֻּבָּא: ו' יְמֵי שֵׁשׁ לֹא שְׂכִיר אִינוֹ־יְהוּדִי *לְשָׁנָה אֹחֵר וְיִתְרַ, (יט) אָסוּר לְשַׁלְּחוֹ (כ) עַרְב־שַׁבְתָּ בְּאֶגְרָתָהּ: הֵגֵה וַיִּמְהוּ, אַם לֹא שְׂכָרוֹ רַק לְשִׁלְחוּתָהּ אַגְרָתָהּ, יֵשׁ מַתְיָרִין, (כ) כְּמוֹ שֶׁנֶּחֱבְאָר לְעִיל סִימָן רַמְדָּא קְסַעִף ה':

ד שֶׁם בְּמַקּוּם לְפִדּוּשׁ
זכין שֶׁם הַיִּתְיָר
אבֹתָהּ ר' ז' שֶׁב

בָּאֵר הַיִּטֵּב

לא שֶׁלַחוּ, אֲכַל לְשַׁלְּחוֹ בְּדַאי בְּעִישׁ, אַם אֵין שְׁהִית מְבַעֲרִי שְׁבִיעִי לִשְׁם אָסוּר, דְּהָא מוּלִיכּוּ בְּשִׁבְלֵי בְּשַׁבְתָּ וּמוֹצֵא דִּיא בְּרַיָּה בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל, וּבְכִי"ש שְׂאִסוּר לְתַנּוּ בְּשַׁבְתָּ קָמִישׁ סִימָן רְמוז ט"ב, עִמַּ"א וּבְשַׁבְתָּ־צִבְלֵב ח"ב ס"י מ"ב: (ח) עַרְב־שַׁבְתָּ בְּאֶגְרָתָהּ, וּבְד' נַה' מְסַר, בְּיַד דְּרַיָּא דְּהָא מְקָרִי קָצָצִין, קָמִישׁ סִימָן רַמְדָּא, מ"א:

וְגו"ל דַּאף לְסִבְרָא רֵאשׁוּנָה אַם הוּא דָּרַךְ קְרוֹב בְּנָהְלָא מֵהַלָּךְ יוֹם א' וּתְשַׁלְּחוֹ בְּיוֹם ב' או ג', שְׁרִי, שְׂאָף שְׂלָא יַמְצָאָהוּ בְּבִיתּוֹ יֵשׁ לוֹ שְׁהִית הִרְבָּה לְלַכְתָּ, כ"א: (ז) אָסוּר, ט"ז חוֹלֵק, ע"ש. וּבִס' אֲלִתְרוּ רַבָּה פּוֹסָק לְאִסוּר, ע"ש: (ז) גֻּבָּא, אֲפִלּוּ לֹא קְבִיעִי בְּרִידָרָא בְּמַטָּא, דַּאף דְּלֹא יַמְצָאָהוּ בְּבִיתּוֹ לֹא יַלָף הָא"י אֲחֲרָיו דְּהָא הַיִּשְׂרָאֵל

בָּאֵר הַלְּכָה

וּכְמוֹ שֶׁנַּחֲרָהֵי בְּבְאֵר הַלְּכָה בְּסִימָן רַבֵּן קְסַעִף ב: * לְשָׁנָה זְכוּרָה, הַשְּׁעִם, דַּאף שְׂרִיא קוּצָץ לוֹ שְׂכָרוֹ עָבּוּר כַּל הַשְּׁנָה מְכָל מְקוּם לֹא חֲשִׁבִין זֶה קְצָצִין, דְּעָנְקָר טַעְמָא דְקַצִּיעָה מִתַּנּוּ מְשׁוּם דְּאִין לְיִשְׂרָאֵל נִקְרָא כְּעַם מִתָּה, דְּאֵם לֹא יַעֲשֶׂה בִּיּוֹם זֶה יַעֲשֶׂה בְּיוֹם אַחֵר, וְהָאִינוֹ־יְהוּדִי אַרְעַמָּא דְנִפְשָׁה עָבִיד לְפַתְרָה לְהִשְׁלִים מְלֻאכְתּוֹ, אֲכַל בְּנֵינוּ זֶה שְׂהוּא שְׂכִיר לְכָל הַמְּלֻאכּוֹת, קְרוֹב לוֹדַאי שְׂיָצֻרָף לְסִחַר לְמֻלָּכָה אַתְרָהּ, וְאֵם־כֵּן מִרְיַת הַיִּשְׂרָאֵל בְּמֻלָּכָה אִינוֹ־יְהוּדִי בְּשַׁבְתָּ וְהָרִי הוּא כְּשִׁלְחוֹ לְזָה, וְקַמִּי זֶה לְהַמְּחַבֵּר לְאִסוּר אֲפִלּוּ מִיּוֹם רֵאשׁוֹן, לְשִׁיטְחוֹ לְעִיל קְסַעִף א' בְּלֹא קְצָצִין, אֵלָא דְמַשְׁוּם דְּסָבְרָא וְזִי דְהָא לֹא חֲשׁוֹב כְּקַצָּץ לֹא פְּסִיקָא לָהּ כְּלַיְכָה, כְּדַאי־מָא בְּבִידִיוֹסָף לְעִיל בְּסִימָן רַמְדָּא וְכֹאֵן בְּסִימָן זֶה, וְלֶכֶן סִמֵּךְ בְּזֶה אִישׁ־מַתְיָרִין הַזֶּכֶר בְּסַעִרָה א' בְּהַגִּיתָ וְלֹא אָסַר אֵלָא עַרְב־שַׁבְתָּ:

מְשַׁנָּה בְּרוּרָה

ב (יב) אָה־עַל־פִּי שֵׁשׁ בְּדַעְתּוֹ, רוּצָה לוֹמַר: לֹא מַבְעִיאַ (יג) אַם הָאִינוֹ־יְהוּדִי מַסְתַּפֵּק כָּלל אֵם יִתְנּוּ לוֹ שְׂכָר דְּאָסוּר, אֵלָא אֲפִלּוּ אַם הַיִּשְׂרָאֵל מִבִּין מִמֶּנּוּ שְׂמַעְפָּה לְשִׁכָר מֵאֵתוֹ אוֹ מִמִּי שְׂנַשְׁמַלַח לוֹ, אֲפִלּוּ הִכִּי אָסוּר, בְּיַד שְׁהִישְׁרָאֵל לֹא הַבְּטִיחוּ צְדִין: ג (יג) אַם שְׂכָרוֹ לְיָמִים, רוּצָה לוֹמַר, דַּאף שֶׁהַתְּרַנוּ לְעִיל בְּקַצָּצִין אֲפִלּוּ בְּעַרְב־שַׁבְתָּ, הֵינוּ כְּשֶׁהוּא קוּצָץ לוֹ סָף קְצוּב כְּעֵד כְּפֻלְתּוֹ, דַּאף אַרְעַמָּה דְנִפְשָׁה עָבִיד וְלֹא מְנַכָּר כָּלל שֶׁהַמְּלָאכָה הַנְּעִשִׂית בְּשַׁבְתָּ הוּא בְּשִׁלְחוּתָהּ יִשְׂרָאֵל, אֲכַל כִּשְׂשַׁכְרוֹ לְיָמִים, שֶׁקְצוּב לוֹ שְׂכָר כְּעֵד כַּל יוֹם, אָף שְׂאִינוּ מַקְפִּיד עָלָיו מִתַּי יְלָף (יד) וְאַרְעַמָּה דְנִפְשָׁה עָבִיד כְּפֻלְתּוֹ גַּם בְּזֶה וְיִלְפִיכָה עָדִיף מִלֵּא קַצָּץ כָּלל, וַיִּמְתָּר בְּד' וְה' אָף לְדַעַת הַמַּחְבָּר, מְכָל מַקּוּם בְּשִׁשְׁוֹכְרוֹ בְּעַרְב־שַׁבְתָּ אָסוּר, דְּכֵינָן שִׁיּוּצָא הַכִּי בְּשַׁבְתָּ נִרְאָה כְּאֵלוֹ הַתֵּבָה עִמּוֹ כָּף וּבְשִׁלְחוּתוֹ הוֹלָף, מֵאַחַר שֶׁנָּתַן לוֹ שְׂכָר כְּעֵד הַיּוֹם: (יד) בְּעַרְב־שַׁבְתָּ, אֲכַל בְּיוֹם חֲמִישִׁי מֵתָר, וְלְדַעַת הַרְמִיא לְעִיל בְּהַגִּיָּה, אֲפִלּוּ לֹא קְצָץ כָּלל מֵתָר בְּיוֹם חֲמִישִׁי: ד' (טו) שְׁהָרֵי הָאִינוֹ־יְהוּדִי מְאֲלֵיו זְכוּרָה, פְּרוּשׁ, (יד) דַּאף הַיִּשְׂרָאֵל בּוֹפְתָה אוֹתוֹ עַל כֶּף אֵלָא מַעֲצָמוֹ הוּא מְתַרְצָה לְהוֹלִיף הָאֶגְרָתָהּ, וְתִלְחַן שְׂמֵה שְׂפֻתְרוּצָה הוּא מְפָנִי הַטּוֹבָה שֶׁקָּבַל מִמֶּנּוּ מַקְבֵּר, וְאַרְעַמָּה דְנִפְשָׁה קַעֲבִיר: (טז) וַיִּטֹּב לְהַחֲמִיר, הֵנּוּ מְלִשׁוֹן זֶה מְשַׁמַּע דְּרַךְ טוֹב לְחֵשׁ לְדַעַת ז', וְכֵן בְּטַי"ז מְשַׁמַּע דְּדַעַתוֹ בְּדַעַת הַרְאשׁוּנָה, אֲכַל בְּדָרְכֵי־מַשָּׂה סִימָן רַבֵּן מְשַׁמַּע דְּדַעַתוֹ הוּא כְּהִישְׁחֻלְקִין, (טו) וְכֵן בְּלַבֹּשׁ וּבַאֲלִיָּה רַבָּה בְּסִימָן זֶה מְשַׁמַּע דְּאָסוּר בַּחֲנּוּם, וְעַל־כֵּן מְתַבְּחֵן שִׁקְעָב לוֹ עִלְכִּל־פְּנִים אֵיזָה דְּכָר מוּעֵט עָבִיר זֶה, וְהָרִי קְצָצִין בְּיַד שֶׁהָיָה זֶה שְׂכָרוֹ, וְכֵן כְּתָב בְּחַמִּי־אָדָם: ה' (יז) הוֹלֵף מַעֲצָמוֹ, וְאֵם יוּדַע שֶׁמְרַבָּה הַדָּרַךְ בְּשִׁבְלוֹ, אָסוּר [ב"י]: (יח) בְּכָל גֻּבָּא, הֵינוּ אֲפִלּוּ לֹא קְצָץ לִתְנֵן לוֹ שְׂכָר אֵלָא בְּסַמְמָא, דְּקָמֵא לָן בְּסַעִרָה א' דְּאָסוּר לְשַׁלְּחַ עֲלִידוֹ כִּשְׂאִין קַבּוּעַ בִּי־דָרָא, דְּחִישִׁין שְׂמָא לֹא יַמְצָאָהוּ בְּבִיתּוֹ וְיַלָף אֲחֲרָיו בְּשַׁבְתָּ, אֲפִלּוּ הִכִּי שְׂרִינָן פֹּאֵן, (טח) בְּיַד שְׂאִין הָאִינוֹ־יְהוּדִי הוֹלָף בְּשִׁלְחוּתוֹ אֵלָא שְׂמַעְצָמוֹ הוֹלָף לְשֵׁם, בּוּדַאי אֵם לֹא יַמְצָאָהוּ לֹא יַפְשֵׁי אַתְרָיו, (יח) וְדוּקָא אֵם יֵשׁ שְׁהִית לְהִגִּיעַ שֵׁם מַבְעֵד יוֹם, אֲכַל אֵם אֵין שְׁהִית לְהִגִּיעַ שֵׁם מַבְעֵד יוֹם אָסוּר אָף בְּזֶה, דַּאף הַתְּלִיכְתּוֹ בְּשִׁבְלוֹ עִצְמוֹ הוּא, מְכָל מְקוּם מַה שְׂפּוֹשָׂא הַמְּתַבְּחָה הוּא בְּשִׁבְלוֹ יִשְׁנָאֵל, וְדַע, דְּלִתְנֵן לוֹ (יט) בְּשַׁבְתָּ אָסוּר לְכִלְיָ עֲלֵמָא אֲפִלּוּ בְּהוֹלָף מַעֲצָמוֹ, וְאֲפִלּוּ קַצָּץ לוֹ שְׂכָרוֹ מַבְעֵד יוֹם עָבּוּר זֶה, וְעַל־כֵּן אָסוּר לְתַנּוּ אַגְרָתָהּ עַל הַפֹּאֲצָא בְּשַׁבְתָּ וּמְעַרְב־שַׁבְתָּ מֵתָר, דְּעַל הַפֹּאֲצָא הוּי תְּמִיד קַצָּץ⁹, דַּאף אֵם אִינוּ מְשַׁלְּם כָּאֵן מְכָל מְקוּם יַצְטָרָף לְשַׁלְּם מִי שְׂנַשְׁמַלַח לָן אֲפִלּוּ בְּמַקּוּם כְּפֻלְתּוֹ, וְאֲפִלּוּ עֲלִידוֹ אִינוֹ־יְהוּדִי אָסוּר דְּכָר זֶה [וְלֹא מְהַנִּי קַצִּיעָה עַל שַׁבְתָּ גּוֹפְאָא, אָף בְּמַקּוּם הַפִּסַּד גְּדוֹל יֵשׁ לְהַתִּיר בְּכֵהֵי גֻּבָּא, דְּהָרִי שְׁבּוּת דְּשַׁבְתָּ בְּמַקּוּם פְּסִידָא, הַמְּתָר; וְשְׂלָא בְּמַקּוּם הַפִּסַּד יֵשׁ לְהַחֲמִיר אֲפִלּוּ בְּעַרְב־שַׁבְתָּ שְׂלָא לְתַנּוּ לְאִינוֹ־יְהוּדִי הָאֶגְרָתָהּ שְׂהוּא יִתְּן אוֹתוֹ עַל הַפֹּאֲצָא בְּשַׁבְתָּ, וְאֲפִלּוּ בְּקַצָּץ, שְׁהָרִי מְחַדֵּר מְלָאכְתּוֹ עַל שַׁבְתָּ¹⁰] נְחִי"א בְּכַלל ג, ע"ש: ו' (יט) אָסוּר לְשַׁלְּחוֹ, דְּמַה שְׂהוּא שְׂכִירוֹ לְשִׁנָּה לֹא נִחְשֵׁב כְּקַצִּיעָה, וְדַיָּן כָּלל הַפְּרָטִים כְּמַבְאָר לְעִיל בְּסַעִרָה א' בְּלֹא קְצָצִין, אֵלָא דְּכִנּוּהַ מְקָלִין דַּאף אָסוּר אֵלָא בְּעַרְב־שַׁבְתָּ, וְהַשְּׁעִם כְּמוֹ שְׂבֹאֲרֵנוּ בְּבְאֵר הַלְּכָה: (כ) כְּמוֹ שֶׁנֶּחֱבְאָר לְעִיל, הֵינוּ דַּעַת הַרְאשׁוּנָה שֶׁם דִּסְבִּירָא לָהּ דְּהָרִי נִחְשֵׁב כְּקַצָּצִין, עֵין שֶׁם הַשְּׁעִם, וּמְכָל מְקוּם אָסוּר לוֹמַר לוֹ שֶׁזֶלָף בְּשַׁבְתָּ, כְּנִי"ל בְּסַעִרָה א':

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יג) אֵלָהּ רַבָּה וּפְרִי־מַגִּדִים, וְהַרְבֵּן בְּזֶה יִלָּא תַקְשִׁי מִסַּעִיף ד' דְּהַמְּחַבֵּר מְתִיר בַּחֲנּוּם, הֵינוּ כְּשְׂאִינוּ מַסְתַּפֵּק כָּלל אֵם יִקְבֵל שְׂכָר, דַּאף בּוּדַאי עוֹשֶׂה זֶה בְּשִׁבְלוֹ טוֹבָה שַׁעֲבָה: (יד) אֵלָהּ רַבָּה וְשִׂ"א דְמַתְרַצִּי דְּהַמְּחַבֵּר חֲשֵׁשׁ לְדַעַת הַר"ן לְהַחֲמִיר בְּעַרְב־שַׁבְתָּ, עֵין שֶׁם בְּאֲלֵה רַבָּה: (יד) הַוּסַפְת־שַׁבְתָּ, וְכַתְּרֵן בְּזֶה קְשִׁית הַמְּמַנֵּן אַבְרָהִם, ע"ש: (טו) וְעֵין בְּבְאֵר הַגִּיר"א בְּסִימָן רַבֵּן דְּהַלְלָגְתִּיהוּ לְעֵינָן בְּחֲנּוּם תְּלֵא א' מֵתָר לֹא קְצָצִין בִּיּוֹם ד' וְה', וּמִפְּתָא לִפִּי מַה שֶׁמְקַלִּין לְעִיל לְעֵינָן ד' וְה' אֵין שׁוּם מְקוֹר לְהַסֵּר בַּחֲנּוּם מִתְּרִישְׁלָמִי: (טז) מְנַן אַבְרָהִם וְשִׂ"א: (יז) מְנַן אַבְרָהִם, וְכֵן הַסִּפְּרוֹ הַתֵּלָה רַבָּה וְשִׂ"א לְדַיָּנָא, וְאָף לְשָׂרְיָתִי בְּבְאֵר הַגִּיר"א שְׂמִישְׁב שִׁטָּת הַשַּׁלְּחָן צִדִּיק [וְקִשְׁיִת הַמְּנַן אַבְרָהִם אֲפָשֵׁר דִּישׁ לְדָחוּת, כְּמוֹ שֶׁכְּתַב בְּסַפֵּר תּוֹסַפְת־שַׁבְתָּ], מְכָל מְקוּם קָשָׁה לְהַקֵּל, כִּי דַאיִתִּי בַּאֲחֵרוֹנִים שְׁהִיָּאוּ שַׁבְתָּ שִׁבְתָּ מַתְרִים סִימָן רַבֵּן מַבְאָר כְּהַסְגֵּן אַבְרָהִם, וְעַל־כֵּן לְרִינָא צִדִּיק לְתַפְּסָא כֵן, אָף דְּלִישׁוֹן שֶׁשַּׁלְּחוּ צִדִּיק לִפִּי בְּאוּרִי: (יח) מְנַן אַבְרָהִם פֹּאֵן וּבְסִימָן רַמְדָּא, עֵין שֶׁם: תְּרֻבָּה: 1 דָּרָא.

הַלְבוּת שַׁבַּת סִימָן רִמּוֹ

ביאורים ומוספים

כן, ואף שיחבן שיש יהודים העובדים שם, מימ כיון שמיעוט שאינו מצוי הוא, אין לחוש לכך.

10) ואם אין הנכרי ידע שהישראל רוצה שיתן את האיגרת דוקא בשבת, כתב בשו"ת מהר"ם בריסק (ח"ב סי' ג ד"ה וא"כ) שיש להתיר גם בלי הפסד, וכל דברי החיי אדם הם דוקא כשאומר לנכרי שיתן אותה שם בשבת. ובאופן שמותר נדהיינו בשאין הישראל מצוהו שיתן דוקא בשבת, כתב (שם) שאין לאסור משום שהנכרי מחתים בשבת את האיגרת בבית הדואר, משום שעושה כן רק מהמת חוק המדינה, ולא משום שהישראל מצוהו על כך.

[משנ"ב ס"ק יח]

דעל הפאצט הוי תמיד קצין (9) וכו', וְשֵׁלָא בְּמָקוֹם הַפֶּסֶד יִשְׁ לְהַחְמִיר אֶפְלוּ בְּעֶרְב־שַׁבַּת שְׁלָא לְתַן לְאַיְנוֹ-יְהוּדֵי הָאֲגָרָת שְׁהוּא יִתֵּן אוֹתוֹ עַל הַפֶּאֶצְט בְּשַׁבַּת, וְאַפְלוּ בְּקֶצֶץ, שְׁהָרִי מִיַּחַד מְלֵאכְתוֹ עַל שַׁבַּת¹⁰⁰.

9) ובמקומות בהם מצויים עובדי דואר יהודים, כתב בשו"ת אנרות משה (ארי"ח ח"ג סי' מו) שאפילו אם הם מיעוט, מן הראוי להחמיר שלא לשלוח מכתבים באופן שישלחו בשבת, כיון שמיעוט המצוי הוא, ונמצא שעליל הוא לגרום להם לחלל את השבת, אך במקום שאין מצויים עובדים יהודים, מותר לעשות

